



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 Vtrum præter superbiam, & auaritiam, debeant dici capitalia vitia,
quædam alia specialia peccata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

te, & unū inferre reliquum absque ullo solpismate. In litera tamen nec identitas nec conu eribilitas habetur, sed solum quod ad idem pertinet: quia secundū est pars primi, si tamen diceretur, recte diceretur, ut ostensum est. Et hinc habere potes, q̄ in prima parte dictum est, quod primum bonum concupitum, est propria excellentia, tanquam ceterorum finis; ac per hoc primum peccatum est superbia, unde Euz̄ propositum primo est, *Erūtis sicut Dū*. Et per hęc patet solutio obiectōrum omnium, quæ superius a me quam breuiffime potui tacta fuerunt. Quæ an sufficiēter a me soluta fuerint, lectoris iudicio relinquatur, qui si recte omnia pensauerit, profecto uidebit me nihil, quod ad materiam attinet, necessarium indidiscūsum reliquisse. ideo amplius circa illam materiam non insilliam.

Super Quæstionis octuagesimæ quartæ Articuli tertium, & quartum.

In articulis tertio, & quarto eiusdem octuagesimæ quartæ quæstionis nihil aliud occurrit scribendum, nisi reddere te attentum, quod aliud est loqui de sufficientia uiciorum absolute, & aliud de sufficientia uiciorum capitalium: hoc enim hic queritur, non illud. Et ut in responsione ad quintum in litera dicitur, non oportet hanc capitalium sufficientiam sic intelligere, quin aliquod peccatum possit a nullo horum oriri, sed quia frequentius ex aliquo horum oritur.

CAP. 31.

AD SECUNDUM ergo dicendum, quod apostatare a Deo dicitur esse initium superbię ex parte auersionis. Ex hoc enim, quod homo non uult subdi Deo, sequitur quod inordinate uelit propriam excellentiam in rebus temporalibus: & sic apostasia a Deo non sumitur ibi quasi speciale peccatum, sed magis ut quædam conditio generalis omnis peccati, quæ est auersio ab incommutabili bono. Vel potest dici, quod apostatare a Deo dicitur esse initium superbię, quia est prima superbię species. Ad superbiām enim pertinet cuique superiori nolle subdici, & præcipue nolle subdi Deo, ex quo contingit quod homo supra seipsum indebite extollatur quantum ad alias superbię species.

AD TERTIUM dicendum, quod in hoc homo se amat, quod sui excellentiam uult. Idem enim est se amare, quod sibi uelle bonum; unde ad idem pertinet, quod ponatur initium omnis peccati superbia, uel amor proprius.

ARTICVLVS III.

Utrum præter superbiām, & auaritiām, sint alia peccata specialia, quæ dici debeant capitalia.

AD TERTIUM sic proceditur. Vt, præter superbiām, & auaritiām, nō sint quædam alia peccata specialia, quæ dicantur capitalia. Ita enim se uidentur habere caput ad animalia, sicut radix ad plantas, ut dicitur in secundo de Anima. Nam radices sunt ori similes. si igitur cupiditas dicitur radi x omnium malorum, uidentur quod ipsa sola debeat dici uitium capitale, & nullum aliud peccatum.

¶ 2 Præter. Caput habet quendam ordinem ad alia membra, in quibus diffunditur quodammodo sensus, & motus; sed peccatum dicitur per priuationem ordinis. ergo peccatum non habet rationem capitis, & ita non debent poni aliqua capitalia peccata.

¶ 3 Præter. Capitalia crimina dicuntur, quæ capite plectuntur: sed tali pena puniuntur quædam peccata in singulis generibus. ergo uitia capitalia non sunt aliqua determinata secundum speciem.

SED CONTRA est, quod Gregorius trigesimo primo Moral. enumerat quædam specialia uitia, quæ dicit esse capitalia,

RESPON. Dicendum, quod capitale dicitur a

capite. Caput autem proprie quidem est quoddam membrum animalis, quod est principium & initium totius animalis. Vnde metaphorice omne principium directiū, caput uocatur: & etiam mines, qui alios dirigunt & gubernant, capitaliter esse dicuntur. Dicitur ergo uitium capitale modo a capite proprie dicto, & secundum hoc primum capitale dicitur peccatum, quod capitis peccatum dicitur: sed sic nunc nō intendimus de capitalibus peccatis, sed secundum quod alio modo dicitur peccatum capitale, prout metaphorice signat principium uel directiū aliorum. Et sic dicitur uitium capitale, ex quo alia uitia oriuntur, & præcipue secundum originem causæ finalis, quæ est formalis origo, ut pra dictum est: & ideo uitium capitale non est principium aliorum, sed etiam est directiū quodammodo ductiū aliorum. Semper enim uel habitus, ad quem pertinet finis, principatur, uel perat circa ea quæ sunt ad finem. Vnde Gregorius trigesimo primo Moralium huiusmodi uitia capitaliter exercitum comparat.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod capitale dicitur denominatiue a capite, quod quidem est quandam deriuationem, uel participationem: sicut habens aliquam proprietatem capitis non sicut simpliciter caput. Et ideo capitalia uitia dicuntur non solum illa, quæ habent rationem originis, sicut auaritia, quæ dicitur radix, & superbia quæ dicitur initium: sed etiam illa, quæ habent rationem originis propinquæ respectu plurimum partium.

AD SECUNDUM dicendum, quod peccatum ordine ex parte auersionis: ex hac enim parte deriuationem mali. Malum autem secundum Augustinum in libro de natura boni, est priuatio modi, speciei ordinis: sed ex parte conuersionis respicit quoddam bonum & ideo ex hac parte dicitur habere ordinem.

AD TERTIUM dicendum, quod illa ratio perdit de capitali peccato, secundum quod dicitur in pena: sic autem hic non loquimur.

ARTICVLVS IIII.

Utrum conuenienter dicantur septem uitia capitalia.

AD QUARTUM sic proceditur. Videtur quod sit dicendum, septem esse uitia capitalia, quæ inanis gloria, inuidia, ira, auaritia, tristitia, gula, luxuria. Peccata enim uirtutibus opponuntur: uirtutes autem principales sunt quatuor, ut supra dictum est. ergo & uitia principalia, siue capitalia non nisi quatuor.

¶ 2 Præter. Passiones animæ sunt quædam causæ partiales, ut supra dictum est: sed passiones animæ principales sunt quatuor: de quarum duabus nulla est ratio inter prædicta peccata, scilicet de spe, & timore enumerantur autem aliqua uitia, ad quæ pertinet delectatio, & tristitia: nam delectatio pertinet ad gaudium & luxuriam: tristitia uero ad accidiam, & inuidiam ergo in conuenienter enumerantur principalia peccata.

¶ 3 Præter. Ira non est principalis passio. non ergo debuit poni inter principalia uitia.

¶ 4 Præter. Sicut cupiditas, siue auaritia est radix peccati, ita superbia est peccati initium, ut supra dictum est: sed auaritia ponitur unum de septem uitia capitalibus, ergo superbia inter uitia capitalia non enumeranda.

¶ 5 Præter. Quædam peccata committuntur, quæ nullo horum causari possunt, sicut cum aliquis